

учнів і вчителів є актуальною. Вирішення її потребує докорінного перегляду навчальних планів системи підготовки і підвищення кваліфікації педагогічних кадрів та викладачів ВНЗ.

ТЕХНОЛОГІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ СФОРМОВАНOSTI ПРЕДМЕТНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ – ЗДАТНОСТІ ВИКОРИСТОВУВАТИ ЗНАННЯ ТА УМІННЯ З БІОЛОГІЇ У ПРАКТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Л. С. Ващенко, к. пед. н.

Відповідно до теми дослідження було проаналізовано сучасні підходи до оцінювання рівня сформованості компетентностей як результату навчального процесу у сучасній школі. На базі ліцею №17 м. Хмельницького було проведено експериментальне дослідження щодо використання тестових технологій для оцінювання рівня сформованості предметної компетентності – здатності дев'ятикласників застосовувати біологічні знання та уміння у практичній діяльності. За результатами дослідження: розроблено теоретичну модель структури предметної компетентності учнів основної школи – уміння застосовувати біологічні знання в практичній діяльності; сформульовано критерії оцінювання рівня сформованості предметної компетентності, яка формується і проявляється в діяльності учнів; розроблено і апробовано діагностичний інструментарій для оцінювання здатності школярів використовувати на практиці отримані знання і уміння з біології; доведена можливість використання тестових технологій, розроблених за методикою оцінювання PISA, для оцінювання рівня сформованості предметних компетентностей школярів.

У межах дослідження були визначені взаємопов'язані складові компетентності уміння вчитися, які інтегрують мотиваційні, соціальні, когнітивні та метакогнітивні аспекти процесу навчання; досліджено здатність учасників навчального процесу за 12-бальною шкалою визначити власний рівень уміння вчитися. За результатами дослідження можна зробити висновок про те, що більше всього корелюють уміння учнів планувати навчальний процес і організувати власне навчання; адекватно оцінювати результати навчання і ефективно його організувати. Найбільш слабкими зв'язками з іншими складовими компетентності уміння вчитися характеризується здатність школярів осмислювати важливість навчального процесу, що свідчить про низький рівень сформованості мотивації до навчання. Інтерпретація результатів кластерного аналізу дає можливість зробити припущення, що серед ознак сформованості компетентності уміння вчитися, що об'єднують ліцеїстів, є: уміння планувати хід виконання завдання і обрати раціональний спосіб розв'язання завдань; здатність прогнозувати результати виконання завдань і здійснювати самооцінку своєї роботи; уміння брати участь у навчальному діалозі і оцінювати відповіді однокласників; уміння виокрем-

лювати у тексті головне та складати завдання до тексту; уміння оцінювати причини невдач у навчанні.

Результати дослідження можуть бути використані для розроблення вимірників оцінювання компетентностей, удосконалення процедури тестування відповідно до вимог стандартизованого контролю навчальних досягнень учнів та поліпшення якості шкільної природничої освіти.

ТЕСТОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ОЦІНЮВАННЯ ГЕОГРАФІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ У ЧИННИХ ПІДРУЧНИКАХ ГЕОГРАФІЇ ДЛЯ 6 КЛАСУ

С. О. Науменко, к. пед. н.

З 1 вересня 2014 р. у 6-х класах загальноосвітніх навчальних закладів (далі – ЗНЗ) розпочалося навчання за підручниками, виданими у 2014 р. і створеними за новими навчальними програмами, які укладені відповідно до Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти (2011 р.), що ґрунтується на засадах компетентнісного підходу. Тобто зміст підручників для 6-го класу має бути зорієнтований на формування й оцінювання компетентностей учнів.

Аналіз чинних підручників географії для 6-го класу, рекомендованих МОН України для використання у ЗНЗ у 2014/2015 н.р., показав, що вони містять тестові технології на оцінювання географічної компетентності учнів. Ці технології представлені відкритими тестовими завданнями рівня «застосування» у кількості від 20 % до 25 % загальної кількості тестових завдань підручника. Даючи відповіді на ці тестові завдання, учні мають продемонструвати свої уміння застосовувати знання, вміння і навички, здобуті ними на уроках географії, у нових нестандартних ситуаціях, у практичних цілях, при поясненні явищ повсякденного життя, проведенні дослідження чи обробки одержаних даних.

У чинних підручниках географії для 6-го класу тестові завдання на оцінювання географічної компетентності учнів представлені також географічними задачами і завданнями-роботами з планом і картами. Під час виконання географічних задач учні демонструють знання взаємовідношень між географічними об'єктами, наприклад, зміну температури повітря з висотою, а також вміння здійснювати точні математичні розрахунки (арифметичні дії), без яких задача буде розв'язана неправильно. Наприклад, під час розв'язання географічної задачі учень повинен визначити, скільки різних речовин можна отримати з 1 т води Червоного моря; або обчислити, через який час хвилі цунамі, що виникли біля певної точки із заданими координатами, можуть досягти іншої заданої точки.

У завданнях-роботах з планом і картами використовується план або карта. Наприклад, з допомогою фізичної карти півкуль учень має визначити річку (з трьох названих), яка має найбільший басейн; з допомогою карт